
Revisionsrapport

Granskning av intern kontroll av- seende utbetalningar av förenings- bidrag

Söderhamns kommun

Helena Carlson

*Göran Persson
Lingman*

December 2012

Innehåll

1	Sammanfattande bedömning	2
2	Bakgrund och uppdrag	5
2.1	Revisionsfråga	5
2.2	Avgränsning	5
2.3	Metod	5
3	Granskningens resultat	7
3.1	Beskrivning avseende former av föreningsbidrag	7
3.2	Övergripande riktlinjer	8
3.2.1	<i>Finns aktuella fastställda regler för hantering av föreningsbidrag?</i>	8
3.3	Anvisningar och information	10
3.3.1	<i>Finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner, anvisningar och dylikt som stöd för en god hantering av bidragsansökningar?</i>	10
3.3.2	<i>Finns tydlighet kring var olika dokument återfinns?</i>	10
3.3.3	<i>Sker aktiviteter för att kommunicera och informera vad som gäller inom området? Hur uppmärksammas föreningar på att det är tid att söka bidrag?</i>	11
3.4	Handläggning av föreningsbidrag	12
3.4.1	<i>Sker uppföljning/tillsyn avseende efterlevnaden av fastställda riktlinjer?</i>	12
3.4.2	<i>Följs fastställda regler och anvisningar?</i>	15
3.5	Internkontroll	16
3.5.1	<i>Sker värderingar kring vilka risker som finns inom området?</i>	16

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Söderhamns kommun genomfört en granskning av den interna kontrollen avseende utbetalningar av föreningsbidrag.

Utifrån genomgången av nedanstående kontrollmål är den sammanfattande bedömningen att de granskade nämnderna har en viss intern kontroll avseende utbetalning av föreningsbidrag. Det utförs kontroller men inte i tillräcklig omfattning för att säkerställa en god intern kontroll och vi bedömer därför att den interna kontrollen kan utvecklas. Förslag på utvecklingsområden redovisas under respektive punkt nedan.

➤ Finns aktuella fastställda regler för hantering av föreningsbidrag?

Vi bedömer att:

- ⇒ de granskade nämnder har antagna fastställda regler/riktlinjer.

Vi rekommenderar att:

- ⇒ regler/riktlinjer kontinuerligt bör ses över och anpassas för att uppnå respektive nämnds syfte med utbetalning av föreningsbidrag.

➤ Finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner, anvisningar och dylikt som stöd för en god hantering av bidragsansökningar?

Vi bedömer att:

- ⇒ samtliga granskade nämnder saknar dokumenterade rutiner för hantering av föreningsbidrag.

Vi rekommenderar att:

- ⇒ gällande rutiner dokumenteras inom respektive nämnd för att säkerställa en likartad hantering oavsett vem som handlägger ett föreningsbidragsärende.

➤ Finns tydlighet kring var olika dokument återfinns?

Vi bedömer att:

- ⇒ inom samtliga granskade nämnder finns en tydlighet var föreningsbidragsansökningar och beslut återfinns.

Vi rekommenderar att:

- ⇒ sökbarheten för externa intressenter på kommunens hemsida kan förbättras.

-
- Sker aktiviteter för att kommunicera och informera vad som gäller inom området?
Hur uppmärksammas föreningar på att det är tid att söka bidrag?

Vi bedömer att:

- ⇒ nämnderna genomföra aktiviteter i tillräcklig omfattning avseende att uppmärksamma föreningarna att det är tid att ansöka om bidrag.

Vi rekommenderar att:

- ⇒ information om olika typer av föreningsbidrag med gällande bestämmelser och ansökningsdatum bör finnas på kommunens hemsida under hela året.
- ⇒ det av riktlinjerna, för alla bidragsformer, kan framgå fördelningsprinciper och på vilka grunder bidrag beviljas.

- Sker uppföljning/tillsyn avseende efterlevnaden av fastställda riktlinjer?

Vi bedömer att:

- ⇒ granskade nämnderna genomför kontroll av att obligatoriska uppgifter finns med i ansökan från föreningarna.
- ⇒ attestrutinen kring normgivna bidrag till skillnad från ej normgivna bidrag inom kultur- och samhällsutvecklingsnämnden inte är tillfredsställande.
- ⇒ det inte finns en tillfredsställande rutin som säkerhetsställer kontroll av föreningsuppgifter vid skanning av s.k. utanordning för utbetalning.

Vi rekommenderar att:

- ⇒ en attestrutin kring normgivna bidrag införs.
- ⇒ nämndsspecifika ansökningsblanketter för alla nämnder skulle kunna kompletteras med fält som är kommuninterna, där hänvisning till beslut och underlag för utanordning fylls i. Det skulle kunna stärka den interna kontrollen genom att även kontroll kan göras av e-centralen.

- Följs fastställda regler och anvisningar?

Vi bedömer att:

- ⇒ de granskade nämnderna i huvudsak följer aktuella regler och anvisningarna.

Vi rekommenderar att:

- ⇒ regler och anvisningar kan tydliggöras för att utgöra ett bättre stöd.

- Sker värderingar kring vilka risker som finns inom området?

Vi bedömer att:

- ⇒ nämnderna inte gör bedömning av risker samt internkontroll finns i varierande omfattning.

Vi rekommenderar att:

⇒ riskanalyser sker med regelbundenhet. Underlagen från riskanalyserna kan användas i planer kring årlig tillsyn.

2 Bakgrund och uppdrag

Bidragsverksamheten i en kommun är en icke lagstadgad kommunal uppgift. När en kommun lämnar föreningsbidrag gäller likställighetsprincipen, det vill säga bidrag skall ges till föreningar på lika villkor.

Söderhamns kommun betalar årligen ut betydande belopp till föreningslivet. Till och med september år 2012 uppgår kostnaden för föreningsbidrag till närmare 13 mnkr i kommunen. För att detta ska ske på ett säkert sätt krävs bland annat att det finns ett bra regelverk, att det sker riskvärderingar och att det finns tillfredställande rutiner samt att det sker en tillsyn.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Söderhamns kommun har PwC granskat intern kontroll avseende utbetalning av föreningsbidrag.

2.1 Revisionsfråga

- ✚ Finns tillfredställande intern kontroll avseende utbetalning av föreningsbidrag?

Kontrollmål/granskningsmål

- ✚ Finns aktuella fastställda regler för hantering av föreningsbidrag (t.ex. policys, riktlinjer)?
- ✚ Finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner, anvisningar och dylikt som stöd för en god hantering av bidragsansökningar?
- ✚ Finns tydlighet kring var olika dokument återfinns (kommunikationsvägar)?
- ✚ Sker aktiviteter för att kommunicera och informera vad som gäller inom området?
Hur uppmärksammas föreningar på att det är tid att söka bidrag?
- ✚ Sker uppföljning/tillsyn avseende efterlevnaden av fastställda riktlinjer?
- ✚ Följs fastställda regler och anvisningar?
- ✚ Sker värderingar kring vilka risker som finns inom området?

2.2 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till de kontrollpunkter som redovisas under avsnitt 2.1.

Granskningen avgränsas vidare till kultur- och samhällsutvecklingsnämnden, socialnämnden och omvårdnadsnämnden. Bidrag till vägföreningar ingår inte i granskningen.

2.3 Metod

Intervjuer har genomförts med tjänstemän som handlägger föreningsbidrag inom kultur- och samhällsutvecklingsnämnden, socialnämnden och omvårdnadsnämnden.

Vi har även tagit del av nämndernas beslut och övergripande reglemente kring föreningsbidrag samt övriga skrivelser och dokument rörande föreningsbidrag. Utöver detta

har stickprov gjorts för att kontrollera följsamhet till rutiner kopplade till utbetalning av föreningsbidrag.

3 Granskningens resultat

Granskningen redovisas nedan med beskrivning av Söderhamns kommuns föreningsbidrag, övergripande riktlinjer, anvisningar och information, handläggning av föreningsbidrag samt internkontroll. Till varje avsnitt finns kontrollmoment som vi genomfört. Till dessa har ett antal frågeställningar ställts som redovisas med våra iakttagelser samt kommentarer och bedömning och i vissa fall förslag till förbättringar.

3.1 Beskrivning avseende former av föreningsbidrag

Söderhamns kommun har som politiska ambition att satsa på föreningslivet¹. Föreningarna fyller en viktig funktion i samhället, och bedöms ge positiva effekter i många led².

Till och med september år 2012 uppgår den totala kostnaden för föreningsbidrag till närmare 13 mnkr i Söderhamns kommun. Utbetalning sker från kommunstyrelsen, kultur- och samhällsutvecklingsnämnden, socialnämnden och omvårdnadsnämnden, där kultur- och samhällsutveckling är den största föreningsbidragsgivande nämnden.

Nämnd	Bidrag tkr	Procentuell andel
Kommunstyrelsen	1 123	9%
Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden	10 644	84%
Barn- och utbildningsnämnden	1	0%
Socialnämnden	565	5%
Omvårdnadsnämnden	307	2%
Summa	12 640	100%

Kultur- och samhällsutvecklingsnämndens föreningsbidrag riktar sig till fritidsföreningar och studieförbunden i Söderhamns kommun. Bidragen delas in i normgivna bidrag (lokalt aktivitetsstöd, anläggningsbidrag, hyresbidrag) och ej normgivna bidrag (alla övriga bidrag inom kultur- och samhällsutvecklingsnämnden). Normgivna bidrag är kopplat till riksidrottsförbundets definition kring lokalt aktivitetsstöd.

Fritidsföreningarna kan bland annat söka aktivitetsbidrag, anläggningsbidrag, hyresbidrag, arrangemangsbidrag, evenemangsbidrag, fiskebidrag eller projektbidrag.

Studieförbunden kan erhålla särskilt bidrag till lokala organisationer. En förutsättning är dock att den centrala organisationen är godkänd av Folkbildningsrådet.

¹ Utredning föreningsbidrag i Söderhamns kommun februari 2010, Jonna Källström Borresson

² www.soderhamn.se angående föreningsbidrag 2011 *Miljoner att söka i föreningsbidrag!*

Övriga bidrag som finns är särskilda bidrag till nybildade föreningar, bidrag till föreningsdrivna fritidsgårdar och bidrag till allmänna samlingslokaler. Slutligen finns *fria pengar* att söka för ungdomar som vill göra verksamhet eller insatser riktade till andra ungdomar.

Socialnämndens bidrag riktar sig till föreningar som bedriver verksamhet av social karaktär eller drogförebyggande arbete.

Omvårdnadsnämndens föreningsbidrag avser att stödja frivilligorganisationers väntjänstverksamhet och annan stödjande verksamhet riktad till äldre personer eller personer med funktionsnedsättning.

Kommunstyrelsen har under året betalat ut föreningsbidrag för marknadsföring till elitidrott, villkorade bidrag till studieförbund som ska återbetalas samt bidrag till kommunbygderådet.

3.2 Övergripande riktlinjer

3.2.1 Finns aktuella fastställda regler för hantering av föreningsbidrag?

Iakttagelser

Kultur- och samhällsutvecklingsnämndens gällande bestämmelser för bidrag till fritidsföreningar och studieförbund är antagna av kommunfullmäktige. Därutöver finns två tillkommande föreningsbidrag som beslutats av kultur- och samhällsutvecklingsnämnden. Dessa innehåller generella förutsättningar för bidrag samt specifika regler för respektive bidrag.

Av bestämmelserna för kommunala bidrag till kultur- och fritidsföreningar samt till studieförbunden i Söderhamns kommun framgår villkor som ska vara uppfyllda för att kommunalt bidrag kan utgå. Bland annat ska det finnas stadgar, vald styrelse, revisorer, eget bankkonto, plus- eller bankgiro samt säte och stämma i Söderhamns kommun. Vidare framgår av bestämmelserna ansökningsdatum för respektive bidrag, vilket även framgår av ansökningsblanketten.

Av delegationsordningen framgår att handläggarna inom förvaltningen har beslutsrätt för att bevilja normgivna bidrag. För dessa finns ingen beloppsbegränsning, däremot är beslutad budget övre gräns för den totala utbetalningen. Delegationsordningen anger vidare att handläggare inom förvaltningen har beslutsrätt upp till ½ basbelopp för ej normgivna bidrag såsom arrangemangsbidrag, fria pengar till ungdom och evenemangsbidrag. Slutligen finns delegation om beslut för bidrag till föreningsdriven fritidsgårdsverksamhet. Övriga bidrag beslutar nämnden om. Till varje nämnd redovisas fattade beslut på delegation.

Vid intervjuerna har framkommit att bestämmelserna inom **kultur- och samhällsutvecklingsnämnden** till vissa delar inte upplevs som bra. Därför har en genomgång av dessa påbörjats inom förvaltningen. Exempelvis är ansökningsdatum för olika bidrag spridda över året.

Socialnämnden reviderade 2011-06-14, SN § 98, reglementet avseende nämndens föreningsbidrag. Revideringen omfattade utökning av krav på uppgifter i ansökan. Ansökan ska innehålla verksamhets-, räkenskaps- och revisionsberättelse, årsmötesprotokoll, stadgar, medlemsantal, organisationsnummer samt verksamhetsplan.

Nämnden har tre upprättade samarbetsavtal med föreningar, Kvinnojouren Stöttan 2011-05-17, SN § 80, IOGT-NTO 2012-01-24, SN § 8 och Brottsofferjouren 2004-03-30, SN § 42. Avtalen är ettårsavtal med automatisk förlängning. Samarbetsavtalen omfattar åtagande om 510 tkr årligen.

Översyn av reglementet sker årligen i nämnden.

Omvårdnadsnämnden beslutade 2012-02-29, ON § 36, om villkor för omvårdnadsnämndens bidrag till väntjänst och annan stödjande verksamhet. Villkoren har inte förändrats jämfört med 2011 års bidrag. I samband med ansökan ska förening som har erhållit bidrag tidigare år redovisa statistik över den väntjänstverksamhet som bedrivits. Uppgifter som ska lämnas är blanda annat antal besök, ledsagningar, telefonkontakter som utförts inom väntjänstverksamheten samt arrangemang vid äldreboenden. Uppgift ska även lämnas för antal besökta personer.

Översyn av reglementet sker årligen i nämnden.

Kartläggning av föreningsbidrag

Under år 2010 genomfördes en kartläggning av föreningsbidrag för hela kommunkoncernen. Bakgrunden var att det inte fanns någon samlad bild över vilka typer av bidrag som betalas ut av olika förvaltningar/bolag samt för vilka ändamål. Resultatet presenterades i en rapport. Utifrån rapporten fattades beslut om att skapa en koncerngemensam föreningsbidragspolicy. Arbetet med att ta fram denna har inte påbörjats med anledning av bristande personalresurser. Målet är för närvarande att genomföra detta våren 2013.

Våra kommentarer

Vi bedömer att granskade nämnder har antagna fastställda regler/riktlinjer för utbetalning av föreningsbidrag.

Vi anser att det är positivt att en genomgång avseende **kultur- och samhällsutvecklingsnämndens** regler/riktlinjer planeras. Vi anser att regler/riktlinjer kontinuerligt bör ses över och anpassas för att nämndens syfte med utbetalning av föreningsbidrag ska uppnås. Vidare anser vi att bestämmelserna kan kompletteras med en översikt där varje bidragsform samt ansökningsdatum framgår. I samband med översynen föreslår vi även att en genomgång av ansökningsdatum för att harmonisera dessa görs. Det kan medföra svårigheter för föreningarna genom att ansökan för vissa bidrag ska göras så tidigt som 15 maj året före bidragsåret med nuvarande reglemente.

Vi ser positivt på att **socialnämnden** och **omvårdnadsnämnden** har en kontinuerlig process där regler/riktlinjer ses över och beslutas årligen.

Vi ser positivt på det arbete som har påbörjats med att ta fram en koncerngemensam föreningsbidragspolicy. Under intervjuerna har det framkommit att det finns en förväntan hos nämnderna att policyn ska tas fram. Det är av vikt att resurser avsätts för att kunna slutföra detta arbete enligt plan. Policyn skulle kunna medföra ett bra stöd för den fortsatta utvecklingen av nämndernas rutiner avseende föreningsbidrag.

3.3 Anvisningar och information

3.3.1 Finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner, anvisningar och dylikt som stöd för en god hantering av bidragsansökningar?

Iakttagelser

Kultur- och samhällsutvecklingsnämndens hantering och handläggning av bidragsansökningar finns inte dokumenterade. För närvarande pågår dock ett arbete med att utarbeta rutiner kring handläggning av föreningsbidrag. Förvaltningen har bytt handläggare av föreningsbidrag under de senaste två åren. Rutiner är under uppbyggnad och en översyn av reglemente och rutiner behöver enligt förvaltningens egen utsago göras. Av gällande bidragsbestämmelser framgår gällande regler och riktlinjer att följa för handläggarna. I utvecklingsarbetet finns även planer på att utveckla e-tjänster.

För **socialnämndens** och **omvårdnadsnämndens** hantering av bidragsansökningar finns heller inte någon dokumenterad rutin. Det sker dock en årlig översyn av bidragsreglementet för **socialnämnden** året före bidragsåret och för **omvårdnadsnämnden** inför beslut om annonsering. Det finns inte något upprättat dokument där det framgår när översyn ska ske och när den ska genomföras.

För **socialnämnden** och **omvårdnadsnämnden** är roller och rutiner kända internt. Rutiner kring föreningsbidrag hanteras av ett fåtal personer. Däremot är rutinerna inte dokumenterade utan bygger på att personerna arbetat med detta under flera år och har förvärvat kunskap kring rutinerna.

Våra kommentarer

Vi bedömer att det inom samtliga granskade nämnder saknas dokumenterade rutiner för hantering av föreningsbidrag inom förvaltningarna vilket är en brist.

Vi föreslår att gällande rutiner dokumenteras inom respektive nämnd för att säkerställa en likartad hantering oavsett vem som handlägger ett föreningsbidragsärende.

3.3.2 Finns tydlighet kring var olika dokument återfinns?

Iakttagelser

Kultur- och samhällsutvecklingsnämndens uppgifter och ansökningar om före-

ningsbidrag diarieförs och är sökbara i diariet. Reglemente samt ansökningsblanketter finns på kommunens hemsida (>Uppleva och göra>Föreningsliv).

Socialnämndens uppgifter avseende föreningsbidrag är samlad i diariet. Ett nytt ärende läggs upp årligen där allt kring föreningsbidrag samlas. Samarbetsavtalen har egna diarienummer och diarieförs som separata ärende. Inför beslut om tilldelning av föreningsbidrag tas hänsyn även till gällande samarbetsavtal. På kommunens hemsida återfinns information om föreningsbidrag som organisationsbidrag. Uppgifterna finns tillgängliga som nyhet när det är aktuellt med ansökan.

Omvårdnadsnämndens uppgifter kring föreningsbidrag samlas i diariet, där ett nytt ärende läggs upp årligen. Dokument och reglementen finns inte på kommunens hemsida, annat än i samband med att det är aktuellt med ansökan.

Enligt uppgifter som framkommit vid intervjuerna finns ingen information om föreningsbidrag på kommunens intranät, den information som finns för övriga medarbetare inom kommunen får sökas på kommunens hemsida.

Våra kommentarer

Vi bedömer att det inom samtliga granskade nämnder finns en tydlighet var föreningsbidragsansökningar och beslut återfinns.

Vi föreslår att det sker en översyn avseende sökbarheten för externa intressenter på kommunens hemsida. Ett sätt att förbättra sökbarheten är att utveckla sökorden samt att begrepp och terminologi kan göras enhetligt för att underlätta för föreningarna.

3.3.3 Sker aktiviteter för att kommunicera och informera vad som gäller inom området? Hur uppmärksammas föreningar på att det är tid att söka bidrag?

Iakttagelser

Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden annonserar i kommunrutan i Söderhamnsnytt i samband med ansökningsdatum. På kommunens hemsida finns information (>Uppleva och göra>Föreningsliv) om bidragsbestämmelser och blanketter för att söka bidrag. Det finns funderingar på att använda sociala medier för att nå föreningarna. Till föreningar med normgivna bidrag görs separata utskick. Inom förvaltningen arbetar man med personlig kontakt och man anser sig ha bra kommunikation med föreningar. Det pågår även ett arbete med att uppdatera föreningsregistret.

Socialnämnden annonserar vid ett tillfälle cirka en månad före ansökningsdatum i Söderhamnskuriren och Söderhamnsnytt angående innevarande års möjlighet att söka föreningsbidrag. Motsvarande annons läggs även ut på kommunens hemsida under nyheter och anslås i biblioteket på anslagstavla. Nämndens benämning på föreningsbidraget är organisationsbidrag.

Omvårdnadsnämnden annonserar i Söderhamnytt två veckor i rad samt lägger ut motsvarande information på kommunens hemsida under nyheter omsorg och stöd.

Socialnämnden och **omvårdnadsnämnden** har ingen information på hemsidan utöver annonseringstillfället.

För samtliga nämnder gäller att det av informationen på kommunens hemsida eller bidragsbestämmelser framgår i varierande omfattning på vilka grunder fördelning av bidrag görs.

Våra kommentarer

Nämnderna bedöms genomföra aktiviteter i tillräcklig omfattning avseende att uppmärksamma föreningarna att det är tid att ansöka om bidrag genom att annonsering sker inför ansökningsdatum.

Vi föreslår att information om olika typer av föreningsbidrag med gällande bestämmelser och ansökningsdatum bör finnas på kommunens hemsida under hela året.

Vi anser även att det av riktlinjerna med fördel, för alla bidragsformer, kan framgå fördelningsprinciper och på vilka grunder bidrag beviljas. Det menar vi underlättar för föreningarna.

3.4 Handläggning av föreningsbidrag

3.4.1 Sker uppföljning/tillsyn avseende efterlevnaden av fastställda riktlinjer?

Iakttagelser

Kultur- och samhällsutvecklingsnämndens två bidragsformer (normgivna och ej normgivna bidrag) handläggs enligt olika rutiner.

Ej normgivna bidrag diareförs som inkomna handlingar och skannas. Respektive ansvarig handläggare får e-post med uppgifterna. Handläggarna samråder och diskuterar kring beslut att bevilja bidrag. Underlaget för utbetalning sker genom upprättande av s.k. utanordning som registreras och skannas av e-centralen till ekonomisystemet. Utanordningen upprättas i samband med fattande av delegationsbeslut. Den skannade handlingen hanteras därefter elektroniskt med mottagnings- och beslutsattest. Det finns ingen rutin att med utanordningen regelmässigt bifoga delegationsbeslutet eller föreningsansökan. Alla delegationsbeslut delges sökande förening brevledes. En sammanställning av tagna delegationsbeslut redovisas vid nämndsammanträde, vilket även omfattar normgivna bidrag.

Normgivna bidrag (s.k. lokalt aktivitetsstöd) sammanställs av SISU Idrottsutbildarna för alla idrottsföreningar och även föreningar ej anslutna genom Riksidrottsförbundet. Inlämnade uppgifter om ansökan för lokalt aktivitetsstöd kontrolleras dels av Riksidrotts-

förbundet dels av kultur- och samhällsutvecklingsnämndens vars bestämmelser anger att nämnden kommer att genomföra kontroller vid varje ansökningstillfälle. Förvaltningens fritidsansvarige registrerar sammankomster och deltagartillfällen utifrån underlag från SISU samt ansökningar från föreningarna avseende anläggnings- och hyresbidrag i ett separat föreningssystemstöd, FRI. Fördelning av normgivna bidrag sker utifrån totalt budgeterade medel inom verksamheten. Ett följebrev skrivs ut från FRI och sänds till respektive sökande föreningen med besked om beviljat bidrag. Utbetalningen av normgivna bidrag sker genom att skicka en fil till kommunens ekonomisystem för utbetalning. Om betalningsuppgifter från FRI inte överrensstämmer med ekonomisystemets uppgifter flaggar ekonomisystemet och utbetalningen stoppas. I samband med utbetalning år 2012 har två föreningar ej erhållit aktivitetsstöd, vilket tills vidare är stoppat då revision pågår. Systemstödet FRI har enbart använts under ett par år och då har en manuell prickning mellan systemen gjorts för att säkerställa riktigheten. Till skillnad från ej normgivna bidrag sker ingen elektronisk mottagnings- eller beslutsattest av normgivna bidrag, utan all registrering sker manuellt av en person som därefter översänder utbetalningsfil från FRI till kommunens leverantörsreskontra.

Socialnämndens handläggning av inkomna ansökningar inleds hos förvaltningen med att diarieföra och manuellt granska att ansökan innehåller uppgifter i enlighet med nämndens beslutade krav. Handläggaren begär in kompletterande uppgifter av föreningen om ansökningen inte är komplett. Begäran om komplettering skickas en gång till föreningen. Inkomna ansökningar sammanställs av handläggare som skapar ett ärende till nämnden. Av sammanställningen framgår om ansökan är komplett eller inte. Ärendet bereds i arbetsutskottet och beslutas slutligen i socialnämnden. Nämndens beslut omfattar inte orsak till avslag respektive beviljat bidrag för respektive förening. Nämndsbeslutet avseende beviljat respektive inte beviljat föreningsbidrag skickas av handläggaren som en kopia till berörda föreningar. Nämndens beslut lämnas till förvaltningens administratör som verkställer underlag för utbetalning, s.k. utanordning. E-centralen skannar in utanordningen som därefter mottagningsattesteras av den som har upprättat utanordningen och beslutattesteras av nämndsordförande. Utbetalning sker omgående. Administratören bevakar manuellt att nämndsbesluten verkställs och utbetalning sker.

Omvårdnadsnämndens handläggning av inkomna ansökningar inleds med att ansökningen diarieförs. Därefter granskas att alla skulluppgifter finns på ansökan. När uppgifter saknas begärs det in genom telefonsamtal eller e-post. Förvaltningens utredare sammanställer ett tjänsteutlåtande av ansökningarna. I sammanställningen finns alla sökande föreningar med uppgifter om medlemsantal, ekonomiskt resultat och ställning samt beskrivning av föreningens verksamhet inom väntjänst och statistik för tidigare periods bedrivna verksamhet. Nämnden beslutar om fördelning av bidrag enligt en modell där pensionärsföreningar (annan stödjande verksamhet riktad till äldre personer) med medlemmar upp till 250 medlemmar tilldelas ett belopp, förening med fler medlemmar får utöver grundsumma ytterligare ett belopp per medlem överstigande 250 medlemmar. Nämnden beslutar och fördelar vidare om bidrag till samordnad väntjänst. Beslutsexpedieringen till berörda föreningar avseende beviljat respektive avslag av föreningsbidrag skickas till föreningarna av nämndsekreteraren. Administratören sammanställer s.k. utanordning som attesterar av utredare och därefter skickas till e-centralen

för skanning. Före utbetalning mottagningsattesteras underlaget av ekonom samt beslutsattesteras i enlighet med attestreglementet. Utbetalning sker därefter omgående.

Socialnämnden och **omvårdnadsnämnden** har ingen särskild förtryckt ansökningsblankett att använda för föreningarna vid ansökning av bidrag.

Av sammanträdesprotokoll från år 2011 framgår inom **omvårdnadsnämnden** att ledamöter pga jäv inte deltagit i beslut.

Vid granskningen har det framkommit att de fria skrivningarna av föreningsbidragsansökningar som görs inom **omvårdnadsnämnden** inte alltid är lätta att tolka utifrån syfte och mål för bidrag samt villkor för anslag. Tjänsteutlåtandet som sammanställs som underlag till nämnden (10 sidor år 2012) är inget förslag på utbetalning utan en sammanställning.

Övrigt

Omvårdnadsnämnden betalar bidrag till Söderhamns väntjänst genom att balansera beviljat belopp hos kommunen. Det innebär att kostnader hanteras över kommunens resultat och ställning, vilket i sin tur innebär avdrag av moms i kommunens verksamhet.

Våra kommentarer

Vi kan konstatera att normgivna bidrag till skillnad från ej normgivna bidrag inom **kultur- och samhällsutvecklingsnämnden** inte hanteras i kommunens elektroniska attestflöde. Den manuella registreringen hanteras av en person, fritidsansvarig och ingen mottagnings- eller beslutsattest sker därefter. Vi rekommenderar att en attestrutin kring normgivna bidrag införs.

Vi kan konstatera att ingen av de **granskade nämnderna** har en fastställd rutin att bifoga föreningsbidragsansökan med utanordningen. För upprättande av utanordning finns pappersmall som fylls i. När e-centralen enbart får utanordningen kan ingen kontroll mot ansökan t.ex förenings betalningsuppgifter (plusgiro, bankgiro mm) ske.

Vi föreslår att **socialnämnden** och **omvårdnadsnämnden** upprättar nämndsspecifika ansökningsblanketter för att säkerställa att ansökande förening fyller i alla obligatoriska uppgifter, vilket vi även menar kan underlätta för ansökande föreningar. På blanketten kan framgå att beskrivning av verksamheten ska redogöras på separat bilaga.

Nämndsspecifika ansökningsblanketter för **alla nämnder** skulle dessutom kunna kompletteras med fält som är kommuninterna, där hänvisning till beslut och underlag för utanordning fylls i. Den interna kontrollen kan stärkas genom att även kontroll kan göras av e-centralen.

Vi kan även konstatera att samtliga granskade nämnderna genomför kontroll av att obligatoriska uppgifter finns med i ansökan från föreningarna, samt begär in kompletteringar om uppgifter saknas. Vi anser dock att **kultur- och samhällsutvecklingsnämnden** kan utveckla hanteringen och dokumentera att avstämningen har genomförts.

Övrigt

Vi anser för övrigt att det bör säkerställas att föreningars kostnader inte finns i kommunens redovisning. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att hanteringen att balansera medel för en förenings räkning inte innebär en fördel genom att mer verksamhet kan erhållas för samma bidrag för Söderhamns väntjänst kontra övriga föreningar.

3.4.2 Följs fastställda regler och anvisningar?

Iakttagelser

Vi har granskat ett urval av beslutade utbetalningar för samtliga granskade nämnder.

Vid stickprovskontroll har det framkommit att **kultur- och samhällsutvecklingsnämnden** har beslutat om arrangemangsbidrag till enskilt arrangemang och föreningen med 25 000 kronor. Enligt delegationsordningen har kulturansvarig endast rätt att besluta om arrangemangsbidrag upp till ½ basbelopp (prisbasbeloppet år 2012 är 44 000 kronor).

Socialnämndens föreningsbidrag handläggs och beslutas vid ett tillfälle årligen

Omvårdnadsnämndens föreningsbidrag handläggs och beslutas vid ett tillfälle årligen. Av beslutet framgår modellen (grundat på medlemsantal) som nämnden använder för att fördela bidrag till pensionärsföreningar. Av övriga tre ansökande föreningar som har erhållit bidrag har två fått motsvarande belopp som föregående år samt en har fått sänkt bidrag med 13 %.

Våra kommentarer

Vår bedömning är att de granskade nämnderna i huvudsak följer aktuella regler och anvisningarna. Däremot anser vi att regler och anvisningar behöver tydliggöras för att utgöra ett bättre stöd.

Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen bidragsbestämmelser följs men vid ett tillfälle har bidrag beviljats överstigande tillåtet belopp enligt delegationsordningen.

Socialnämndens fördelning av föreningsbidrag begränsas då nämnden genom avtal med föreningar har åtagande som överstiger budgeterade medel för år 2012. Till kommande år menar vi att fördelningsprinciperna bör tydliggöras för ej avtalsgivna föreningsbidrag.

Omvårdnadsnämnden har en tydligt beslutad modell för fördelning av föreningsbidrag till pensionärsföreningar som grundas på medlemsantal.

Vi kan konstatera att det för **samtliga granskade nämnder** av nämnds- respektive delegationsbeslut i liten omfattning framgår grunder för beslut om avslag eller beviljat belopp. För att säkerställa att likställighetsprincipen tillämpas, föreslår vi att bedömningsgrunden till beviljat belopp anges i beslutet.

3.5 Internkontroll

3.5.1 Sker värderingar kring vilka risker som finns inom området?

Iakttagelser

Ingen av de granskade nämnderna gör riskanalyser över oönskade effekter kring hantering av föreningsbidrag. **Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen** samt **omvårdnadsnämnden** har inget särskilt system för dokumentation och loggning av avvikelser.

Socialnämnden har en avvikelserapportering som även omfattar föreningsbidrag. Avvikelseapporteringen sker genom att vid avvikelser fylla i blankett med uppgifter om avvikelserna samt ange trolig orsak och planerade åtgärder för att förebygga liknande händelser.

Våra kommentarer

Vi bedömer att inom **kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen** samt **omvårdnadsnämnden** görs ingen bedömning av risker. Det finns heller ingen dokumenterad internkontroll avseende utbetalning av föreningsbidrag.

Vi bedömer att **socialnämnden** inte gör bedömning av risker, men har en fungerande avvikelserapportering för att följa upp avvikande händelser.

Vi föreslår att riskanalyser sker med regelbundenhet. Riskanalyserna bör ge ett underlag till vilja risker som ska accepteras samt ge underlag till förbättringar för att reducera och eliminera risker. Givetvis är det extra viktigt vid förändringar. Underlagen kan användas i planer kring årlig tillsyn.